

Evropski parlament

Damjan Polh, predsednik FIDES
FIDES - Sindikat zdravnikov in
zobozdravnikov Slovenije
Dunajska 162
1000 Ljubljana

Irena Joveva
evropska poslanka
podpredsednica posebnega odbora
za javno zdravje

ZADEVA: Javni poziv evropske poslanke Irene Joveve k prekinitvi stavke

Spoštovani g. Damjan Polh, predsednik sindikata FIDES,

dovolite mi, da uvodoma poudarim, da sem velika zagovornica delavskih pravic in vaši pravici do stavke nikakor ne nasprotujem. Vendar pa ta pravica ni neomejena, temveč jo – kot vse druge – omejujejo pravice drugih. Natančneje, vaša pravica do stavke ne more preseči pravice do zdravstvenega varstva, kot jo zagotavlja 51. člen Ustave Republike Slovenije. Ustavno zagotovljene pravice moramo spoštovati vsi. Od začetka vaše stavke, 15. januarja 2024, in z njenim nadaljnjim zaostrovanjem kratite ustavne pravice prebivalc in prebivalcev Republike Slovenije. Kratite jih z omejevanjem izdajanja zdravniških potrdil in bolniških listov, omejevanjem možnosti naročanja na daljavo, odpovedovanjem obstoječih terminov pregledov pacientk in pacientov ter do nedavnega onemogočanjem izdaje voznških dovoljenj invalidnim osebam. Slednje ste sicer, kot rečeno, nedavno odpravili, a to ne reši težav, ki so jih do odprave utrpeli pripadnice in pripadniki ene najranljivejših skupin.

Težave v zdravstvu se kopičijo že trideset let, ker zastavljen sistem nikoli ni bil ustrezno posodobljen in prilagojen razvoju dogajanj. Parcialne rešitve, ki so jih uveljavljale nekatere vlade, so namesto krepitve javnega zdravstvenega sistema povzročile njegovo postopno korozijo, ki je počasi, tekom let, privedla do stanja anomalij in nesorazmerij, s katerim se soočamo danes. Ob vseh anomalijah, ki segajo veliko globlje od vprašanja višine plač zdravnikov in plačnega sistema kot takega, iz vaših zahtev težko oziroma sploh ne zaznavam, da si dejansko želite izboljšanja delovnih pogojev za vse zdravnike in zdravnice. Edina povezava, ki jo je moč zaznati, je enačenje višine plačila z delovnimi pogoji pod domnevo, da bi višje plače preprečile odliv kadra, kar bi zmanjšalo obremenjenost. To najbrž drži, a vendar je še veliko drugih dejavnikov, ki bi pripomogli k resnični izboljšavi pogojev, v katerih zdravnice in zdravniki opravljate svoj poklic, ki pa jih ne izpostavljate. Prav tako med vašimi zahtevami ni zaznati želje po izboljšanju zdravstvene infrastrukture, po izboljšanju dostopnosti do zdravstvene oskrbe ali po celoviti prenovi sistema, ki bi vključevala vse zaposlene v zdravstvu, od medicinskih sester oziroma bratov do bolničark in bolničarjev, strežnikov in strežnic, negovalcev in negovalk, adiministrativnega osebja, reševalk in reševalcev ter vseh drugih. Ne omenjate niti zahteve za povečanje števila vpisnih mest na medicinskih fakultetah, ki bi dolgoročno zagotovo pripomogla k reševanju problematike pomanjkanja kadra. Slednje bi sicer lahko tako ali tako storili sami, saj se število vpisnih mest določi glede na predlog senata posamezne Medicinske fakultete.

Zgolj celovito naslavljanje težav bo privedlo do dolgoročne in vzdržne rešitve našega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi številna mnenja vseh deležnikov v zdravstvu – od zaposlenih do pacientov – iz mnogih držav članic, s katerimi sem v okviru svojega dela v posebnem odboru za javno zdravje v Evropskem parlamentu imela priložnost izmenjati mnenja. Temu pričajo tudi predhodne odločitve vlad, ki so sicer z dobrohotnim namenom ureditve stanja spremenile en manjši del zdravstvene ureditve, a s tem povzročile še večji razkroj. Ena takšnih odločitev je bila zvišanje plačilnih razredov zdravnikom na začetku karierne poti, ki je predstavljala 20 % dvig plače, medtem ko so se plače izkušnim zdravnikom dvignile za 8 %, kar je vodilo v naraščanje napetosti in nenazadnje privedlo do trenutne stavke. Spomniva se tudi leta 2019, ko je takratna vlada ugodila zahtevam družinskih zdravnikov za upravičeno zmanjšanje delovnih normativov zaradi preobremenjenosti. Dolgoročni rezultat znižanja ni dosegel želenega učinka razbremenitve osebnih zdravnikov, povzročil je zgolj zmanjšanje dostopnosti do zdravnikov in povečal število oseb brez izbranega osebnega zdravnika. V tako obremenjenem in zapletenem sistemu, kot je zdravstveni, enolične, kratkoročne in impulzivne spremembe ne prinašajo niti stabilnosti niti rešitve problema.

Izkušeni zdravniki, ki v slovenskem zdravstvenem sistemu delujete že vrsto let, se zavedate njegove krhkosti in tega ne bi smeli izrabljati v svoj prid. Umik soglasij za nadurno delo je vaša pravica, a kot izkušeni del naše zdravstvene oskrbe predobro veste, da če vsi zdravniki umaknejo soglasje, postane trenutni javni zdravstveni sistem nevzdržen; še posebej na oddelkih, ki zahtevajo neprekinjeno zdravstveno varstvo. Enak učinek bo imelo vso prenaročanje, ki bo v primeru zavlačevanja stavke privedlo do akutnega stanja čakalnih vrst, ki so že leta velik trn v peti našega zdravstvenega sistema. Za njegovo reševanje pa utegnete pacientke in paciente nato kot “odrešitelji” napotiti v zasebne ambulatne. Takšna dejanja aktivno razkrajajo obstoječ zdravstveni sistem in so diametralno nasprotna sporočilom, ki jih predstavljate javnosti, v katerih trdite, da je stavka “klic obupa za ohranitev javnega zdravstva”.

Medtem ko aktualni vladi očitata, da ji je za paciente “malo mar”, ta v resnici poskuša na vsak mogoč način zagotoviti opravljanje potrebnih zdravstvenih storitev, da pacientke in pacienti ne bi trpeli. Sprejet je bil vladni odlok o opravljanju zdravniške službe v času stavke za določitev novega minimalnega obsega zdravniških storitev, ki jih morajo zdravniki opravljati med stavko in so namenjene zgolj varovanju pacientovih pravic. Poseben poudarek je vlada v odloku namenila tudi zagotavljanju storitev najranjlivejšim skupinam. Vi ste ga ocenili kot nezakonitega in celo neustavnega, zato je vlada v zakonodajni postopek vložila nov predlog Zakona o zdravniški službi, ki je vsebinsko enak odloku. Vsak poskus vlade, da bi odpravila kratenje pravice do zdravstvenega varstva, ste zavrnil. Brez skrbi, tudi od vlade v času pogajanj ter v okviru njene vloge pri reševanju in krepitvi javnega zdravstvenega sistema pričakujem veliko, a v tem primeru vlada ne more prekiniti stavke, zgolj vi jo lahko.

Spoštovani predstavniki FIDESa, vam je za pacientke in paciente res tako malo mar? Vi ste namreč tisti, ki ste se zavestno odločili žrtvovati zdravje in dobrobit naših prebivalk in prebivalcev z – očitno – namenom lastnega okoriščenja, čeprav 4. člen Kodeksa zdravniške etike to izrecno prepoveduje. Sočasno pa svarite pred dobičkarskim zdravstvom – mar ne želite s to stavko doseči ravno tega? Vi ste tisti, ki bi lahko – če bi vam bilo mar za paciente – kadarkoli v zadnjih 12. tednih vsaj začasno prekinili stavko, dokler se pogajanja z vlado ne zaključijo.

Namesto tega raje sledite parcialnim interesom in celotno družbo držite za talko. Pozabljate, da s svojim početjem ne škodujete zgolj pacientkam in pacientom, škodujete tudi svojim

kolegom v zdravstvu, ki sedaj nosijo povečano breme, škodite vsem zaposlenim v javnem sektorju, ki imajo enako pomembno vlogo v naši družbi kot vi.

Veste, poklic zdravnika je od nekdaj prepoznan kot eden najbolj plemenitih poklicev na svetu, ker pomagata ljudem v njihovih najtežjih in najranljivejših trenutkih. Zaupamo vam svoje zdravje in dobro počutje, pogosto svoja življenja. Zaupamo vam, da boste pri svojem delovanju v skladu z etičnimi standardi v ospredje delovanja postavili dobrobit pacientov. To ste sicer dodobra načeli, toda k sreči to zaupanje še vedno ustvarjajo in gojijo tisti zdravniki – ni jih malo in hvala jim – ki svoje delo v času stavke opravljajo normalno ali celo v povečanem obsegu, saj jim je na prvem mestu njihovo poslanstvo, skrb za pacientke in paciente.

Spoštovani g. Polh in celotno vodstvo FIDESa,

vaše početje, ki je težko karkoli drugega kot izsiljevanje, je neetično in nedopustno. **Pozivam vas, da nemudoma prenehate z izvajanjem stavke** ter pogajanja oziroma mediacijo z vladnimi predstavniki opravljate na način, da ne kratite ustavnih pravic pacientkam in pacientom. Spomnite se, zakaj ste se podali v opravljanje tega plemenitega poklica in poskrbite za ohranjanje njegovega ugleda in zaupanja, dokler še ni prepozno. Dokažite, da vam je v resnici mar za pacientke in paciente. Kot podpredsednica posebnega odbora za javno zdravje v Evropskem parlamentu vas **pozivam k prekinitvi stavke** v času mediacije in pogajanj z vlado.

S spoštovanjem,

Irena Joveva
evropska poslanka in podpredsednica posebnega
odbora za javno zdravje v Evropskem parlamentu

